

A KÖNNYŰIPARI MINISZTERIUM
INFORMÁCIÓS CSOPORTJÁNAK MUNKÁJA.

Annak, hogy a műszaki és gazdasági tájékozottság- és tájékoztatás - jelentősége oly nagymértékben nőtt meg nálunk is az utóbbi években, nézetünk szerint a legfontosabb oka egyrészt a technika gyorsütemű fejlődése, másrészt a fejlődésben elmaradt országok iparosodása, amely a világ-gazdaság régi egyensúlyát fokozatosan felborítja. A volt gyarmatok iparfejlesztése egyes iparágakban a világ termelési kapacitásának rendkívül gyors mértékű növelésére vezet. Ez nemcsak a népesség szaporodását mulja felül, de még a megnövekedett igények kielégítésének szükségletét is. Ezért az exportáló államok közötti verseny kiélesedik. Csak az maradhat felül, aki lépést tud tartani a technika ugrásszerű előretörésével, alkalmazkodni tud a felfokozott minőségi követelményekhez, alkalmazni tudja az új eljárásokat, és mindezeket felül önköltségét is csökkenteni tudja, azaz modern berendezésével az új árucikkeket olcsóbban állítja elő.

Elsősorban érvényes mindez a könnyűiparra és ezen belül is a textiliparra, mert a változás itt a legnagyobb, mind műszaki, mind világgazdasági téren. Az automatizálás, a műszálak sokoldalú felhasználási lehetőségeinek kibontakozása, a különböző kényelmi eljárások, mint a tartós keményítés, a gyűrhetetlenítés, a hajtástartó és víz-átnemeresztő kikészítési módok, a "mosd és viseld" appretura, a "nagyterjedelmű" és a "hullámosított" fonalak, a nem szőtt textiliák és végül a szövőtechnikában a -pillanatnyilag ugyan még nem tökéletes-vetélő nélküli szövőgép teljesen forradalmasítja a textilipart. Világgazdasági szempontból pedig azért a textilipari változás a legfeltűnőbb, mert a fejlődésben elmaradt országok természetesen elsősorban textiliparukat építik ki. Pamutszövetet a világ minden országa gyártani akar, és a volt gyarmatok mint régi "anyaországuk" versenytársai jelennek már meg a világpiacon is.

A belföldi fogyasztás egyre nagyobb hazai kielégítése ellenére a megnövekedett szükséglet miatt a textil világforgalom globálisan nem csökken, még a pamutszöveté is csak jelentéktelen mértékben. De egyre nehezebb lesz eladni, egyre több ügyesség, találékonyság és ujitás kell a pamutszövet nemzetközi értékesítéséhez, egyre nagyobbak a technológiai követelmények a termelőüzemekkel szemben. Tudni kell tehát, mit csinálnak külföldön, és hogyan csinálják. A tájékozódásnak különféle módszere lehet. Ezek egyike az irodalomból való értesülés. Ennek előfeltétele pedig a jó dokumentáció.

Bármilyen értékes is egy műszaki vagy gazdasági közlemény, csak akkor hasznosítható, ha hozzáférhető, de a helyes dokumentációnak nem is az a legelső kötelezettsége, hogy hozzáférhetővé tegye a megjelent dokumentumokat a keresők számára, hanem az, hogy találja az adatokat és információkat azok számára is, akik nem kutatók, akik különben nem jutnának sohasem ezekhez a tájékoztatásokhoz. A dokumentációnak tehát főfeladata, hogy a műszaki képzettséget és a közgazdasági látókört fejlessze az egész ipar területén. Mivel még a magasabb képzettségű műszaki dolgozók egy része sem hivatásos "örök" tanuló, a dokumentációs szolgálatnak állandó harcot kell folytatnia az érdeklődés felkeltéséért. Ugy kell csoportosítani az anyagot, hogy az bizonyos összefüggéseket is feltárjon, tehát felkeltse az érdeklődést. A jó csoportosítás tanulásra is ösztönöz, mert ha az olvasó úgy látja, hogy valamely témával már többen is foglalkoztak, a témát megközelíthetőbbnek érzi. Igaza is van, bele tud mélyedni az újdonság megismerésébe, és első szellemi sikerén felbuzdulva rendszeres érdeklődővé válik. Lelke meg van nyerve. Tevékenysége iparágának és egész népgazdaságunk számára sokkal hasznosabbá válik, mint azelőtt volt.

Nem lehet természetesen kikapcsolni az ujitási vágyat sem. Külföldön alkalmazott eljárás hazai bevezetése is lehet ujitás; a hozzáférhető és tudományosan az ő számára is elérhető anyagot feltáró dokumentáció gondolatokat ébreszt és ötleteket ad az ujitóknak.

A kutató és kísérletező elme számára a legkisebb hírnek, a külföldön végbement próbálkozás, kikísérletezett eljárás pusztá eredményközlésének, a találmányok, ujitások egyszerű címének is sokszor döntő jelentősége van. Ha valahol megvalósult egy nálunk is fontos célkitűzés, megtalálták a megoldást, akkor a többi már csak azon mulik, hogy mi is foglalkozunk vele, még ha a módszert nem is ismerjük, mert tudjuk, hogy a megoldás biztosan megtalálható, a kísérletezés reális. Nemrégiben egy külföldi folyóiratban cikk jelent meg arról, hogy egy bizonyos bőrfajta régen keresett kikészítési módját

megtalálták. A cím alapján lefordítottuk a cikket, és a megoldásra vonatkozó vékony utalások is elegendők voltak arra, hogy egyik gyárunkban megkezdjék a kísérleteket, a pontos műszaki leírás nélkül is. A megfelelő információs anyag és dokumentáció az az út, amelyen keresztül a legcsekélyebb kiadásokkal is komoly népgazdasági eredményeket lehet elérni.

- x -

A dokumentáció első számú problematikája az iparág körülményeihez alkalmazkodó célkitűzés és az annak megfelelő helyes szervezeti megoldás megtalálása.

A Könnyűipari Minisztérium tavalyi átszervezésekor a Műszaki Főosztály és a Tervfőosztály Iparfejlesztési Főosztály elnevezéssel egyesült. Ennek a főosztálynak keretébe tartozik az Információs csoport, amely a gazdasági és műszaki tájékoztató és dokumentációs szolgálatot ellátja. Az információs csoport tevékenységének is természetesen ugyanaz az alapelve, mint az említett egykori két külön főosztály összeolvasztásának. Ez pedig a műszaki és közgazdasági ismeretek elválaszthatatlanságának felismerése. Nem lehet közgazdász valaki, akinek nincsenek megfelelő műszaki ismeretei. És eléggé öncélú, sőt sokszor légvárszerű volna annak a technikusnak törekvése, aki nem ismeri országa gazdasági helyzetét, szükségleteit, a nemzetközi helyzetet, gazdasági és politikai téren egyaránt. Mindennek helyes megítéléséhez nélkülözhetetlenek az alapvető marxista ismeretek. Nem lehet távlati műszaki fejlesztési tervet készítenie annak, aki nem tudja megítélni a fejlesztés realitását, népgazdaság, sőt világgazdasági méretekben való rentabilitását, aki nem ismeri a testvérországok gazdasági helyzetét, és nem tudja milyen segítségre számíthatunk tőlük. A műszaki, gazdasági és politikai látókörnek ez az elválaszthatatlan összefonódása az alapja az Iparfejlesztési Főosztály létesülésének és ennek megfelelően az információs csoport tevékenységének is.

Munkája arra irányul, hogy műszaki-politikai és gazdasági téren egyaránt fejlessze a minisztériumi dolgozók látókörét, az Iparfejlesztési Főosztály minden dolgozójának szinte vérévé tegye a műszaki- és gazdasági komplex látásmódot, és ezáltal is előmozdítsa a főosztály és az egész minisztérium feladatának jó ellátását.

Az Információs Csoportnak a saját belső szervezési és munkamódszereiben a minisztériumi ipar területének általános adottságain kívül alkalmazkodnia kellett saját létszám-

lehetőségeihez, sőt a csoport dolgozóinak személyi sajátosságaihoz is. Olyan munkamódszereket és megoldásokat kellett találni, amelyek egyaránt megfelelték az általános takarékosság követelményeinek, a dolgozók személyi hajlamainak és végül az információs csoport fentiekben vázolt és elengedhetetlen célkitűzéseinek is.

A takarékossági intézkedések a Könnyűipari Minisztériumban is erőteljesen érintették az információval és dokumentálással foglalkozók létszámát. Az érdemi dolgozók létszáma a réginek harmadára csökkent, ami a tennivalókhoz viszonyítva nagyon alacsony. A munka megoldásánál tehát olyan módszereket kellett találni, amelyek a csekély látszám ellenére is eredménnyel kecsegtettek. Ujra kellett értékelnünk így magukat a tennivalókat is, és nem mindig tudunk ugyanazon az úton haladni, mint a nagyobb látszám mellett.

Ez lényegileg azt jelenti, hogy a kisebb érdemi látszámmal nem kevesebbet, nem a régebi egyébként nagyon elismerésre méltó - munka harmadát vagy felét kell elvégeznünk, hanem mást. A csoport régi munkakörének egy részét teljesen megszüntettük, és helyettesítésükről vagy már gondoskodtunk, vagy ez még előttünk álló feladat. Más munkát, ahol ez a közérdek sérelme nélkül megtörténhett, csökkentettünk, egyeseket a régi mértékben folytatunk, vannak olyan munkakörök is, melyeket nagyobb mértékben végzünk, mint azt a régi létszám tette, végül vannak új feladataink, új tevékenységi területünk és új módszereink is.

A csoport jelenlegi teendői három részre oszthatók, a kiadványok megjelentetésére, a különböző fordító munkákra, illetve a fordítások körüli tennivalók ellátására és végül egyéb feladatok és megbízások elvégzésére.

A kiadványok közül egyesekben összeolvad a tájékoztatás, a műszaki és gazdasági információ és a tulajdonképpeni dokumentáció. Ez az összeolvasztás szándékos, és a fentiekben elmondott irányelveinknek megfelel. Más kiadványainkban a két tevékenység külön van választva, mert ezek más célból készülnek.

Az információs csoport különböző kiadványai:

1. Lapszemle, megjelenik hetenként rendszeresen kétszer vagy háromszor az anyag mennyiségétől függően heti 8-12 oldal terjedelemben. Ez a lapszemle tartalmazza a főosztályra érkező külföldi napilapok, műszaki és közgazdasági hetilapok és folyóiratoknak a magyar könnyűipar tevékenységi körét érdeklő cikkeit, részben teljes fordításban, részben a lényeges tartalom ismertetésével, továbbá az összes beérkezett folyóiratok számunkra lényegesebb jelentőségű cikkeinek cimanyagát, mint dokumentációt.

A lapokat még megérkezésük napján feldolgozzuk, és a lapszemle megjelenésének napján érkezett lapok fordítása, kivonatolása vagy cimanyag ismertetése még az aznapi kiadványban megjelenik. Ez lehetővé teszi, hogy a műszaki és gazdasági lapok tartalmi ismertetése sokszor már egy-két nappal külföldi megjelenésük után /a budapesti póstai kézbesítés napjának délutánján/ sokszorosítva a főosztály dobozóinak asztalára kerül. Ezt a tempót az teszi lehetővé, hogy a lapszemlét csak egyszer írjuk le és pedig azonnal stencilre. A szövegezés a pósta megérkezésekor azonnal megkezdődik. A lapszemlében részletesebben ismertetett anyag kiválogatásánál nem hagyjuk figyelmen kívül azt az álláspontunkat, hogy a műszaki, gazdasági, de nem egy esetben politikai összefüggéseket komplexen kell feltárni a teljes érthetőség és annak érdekében, hogy az olvasók a legtöbb hasznot huzzák a közölt anyagból. Ha több lap foglalkozik ugyanazzal a kérdéssel, mindegyiknek közöljük a cimanyagát részint azért, hogy -mint már kifejtettük- megmutassuk a probléma közkeletűségét, és hogy azáltal is fokozzuk az érdeklődést. Mindenki divatos akar maradni, és tudni kíván arról, amivel annyian foglalkoznak mások. /Félreértések elkerülésére ismételnem kell, hogy ez természetes érdeklődés aziránt, ami a napirenden van./

Ez a lapszemle a célnak sokkal megfelelőbb volna akkor, ha nem a lapok-szerint jelennének meg benne a hírek és dokumentációk, hanem témák alapján csoportosítva. Ez azonban a gyorsaság rovására menne. Kétszer kellene leírni a szöveget, azután a kéziratot megfelelően vágni és "tördelni". Ehhez nincs idő, ez lényegesen meglassítaná és ritkábbá tenné a szemle kiadását.

2. Kiadjuk az egy-egy iparágról megjelenő és a kutatóintézetekhez járó külföldi folyóiratok teljes cimanyagát az eredeti címekkel és azok magyar fordításával. Ezt a munkát azelőtt is ellátva a csoport. Jelentős tudományos értékű dokumentáció, teljes áttekintést nyújt. De a címjegyzék nem pótolja a gyors lapszemlét, mert természetesen lassu. Hávonta vagy kéthavonta egyszer jelenik meg, a feldolgozás, leírás, stencilezés, sokszorosítás hosszabb ideje alatt legalább három hónapos anyagot tartalmaz akkor, amikor az olvasó kezébe kerül, de a legtöbb esetben még régebbit. Annak a folyóiratnak teljes cikk-címjegyzéke, amelynek gyors tartalomjegyzékét, továbbá egyes cikkek bővebb ismertetését a gyors lapszemlében pl. márciusban kézhez kapták az érdekeltek, csak május végére kerül sokszorosításra, és csak júniusban jut az olvasók kezébe. Ennek ellenére is teljessége miatt nélkülözhetetlen ez a kiadvány, amely valóban és el-

sősorban dokumentálás célját szolgálja, és magasabb pedagógiai célkitűzése nincs, mert időtől elvonatkoztatott teljesége miatt napi intézkedésekre alapot nem nyújt.

Míg a Lapszemlét csak a Minisztérium illetékes dolgozói kapják és még néhány szakértő, a Cimjegyzék sokkal nagyobb példányszámban készül, és minden érdekelt üzem megkapja több példányban is.

3. Kiad az Információs csoport tapasztalatcsere-füzete-ket is. Ezt a tevékenységét az átszervezés előtt is végezte, most újra felvettük tevékenységeink közé. A változott viszonyoknak megfelelően a réginél olcsóbb, de egészen kielégítő megoldást választottunk. A tapasztalatcsere füzeteket háziilag stencilezzük, és sokszorosítjuk a szükséges példányszámban. A költségek elenyészők, csak a szerzői díj az, ami említésre méltó. Így módunkban áll szerényebb költségvetésünk ellenére a régivel egyenlő szintre emelni ezt a tevékenységet. Minden műveletet háziilag végzünk, a szerzőkkel való megbeszéléseket, akéziratok szakértőkkel való felülbíráltatását, a szöveg korrigálását, a kiadvány külső formájának kialakítását a leírókkal, a sokszorosítást és végül a szétküldést is.

4. Kiadunk továbbá időnként Műszaki és Közgazdasági Tájékoztatókat, hosszabb cikkekkel, fordításokkal, kb. 10-16 oldal terjedelemben. Ezt a tájékoztató formát kb. a múlt év elején kezdtük meg, eddig kb. 10 szám jelent meg belőle. Kapják a Minisztérium műszaki dolgozói, az iparigazgatóságok és egyes külső szervek is, amelyeknek kapcsolata van a könnyűipar munkaterületével. Előnye, hogy megfelelő válogatásban tartalmazza a textilipar, bőripar stb. terén mutakozó fejlődés nemzetközi híreit, sőt közöl nyilvánosságra hozott technikai leírásokat, technológiai utasításokat is.

5. A könnyűipar területéről megjelent fordítások minél nagyobb hasznosítása érdekében azt az újdonságot vezettük be, hogy a különböző fordító szervektől megvásároljuk a könnyűipart érdeklő fordítások másolatait. Így komoly értékű tudományos anyaghoz jutunk. Ezt szakmai csoportosításban időközönként, -amikor nagyobb mennyiségű anyag összegyűlt- mint fordításjegyzéket kiadjuk. A fordításjegyzéket megkapják a főosztály dolgozói, de a minisztérium egyéb szervei is, és kikölcsönzik a nekik szükséges fordításokat. Ilyenformán ha bárki Magyarországon lefordíttat egy könnyűipari vonatkozású külföldi folyóiratoikat, a munka a Minisztérium információs csoportjának rendelkezésére áll, és a minisztérium bármelyik dolgozója megkaphatja. Beszerezzük a kutató intézetek saját fordítói útján elkészült fordítások másolatait is, és azokat is felvesszük a közkinccsé tett fordítás-

jegyzékekbe. Egyes kutatókkal ez a megoldás már jól működik, míg más kutató intézetekkel még döcög, elfelejtik elküldeni nekünk fordításaikat, vagy a hivatalos másolási díj ellenében nem tartják érdemesnek lemásolni stb.

Ennek a saját fordításdokumentációnknak az a hátránya, hogy egyelőre csak a minisztériumi belső szervek kapják, míg a gyárak nem. Ennek oka, technikai a fordításmásolatok csak egy példányban állnak rendelkezésünkre, /nem is volna gazdaságos eleve több példányban megrendelni tartalmuk ismerete nélkül, és így aligha tudnánk kielégíteni az üzemektől érkező fordításigényeket. /Az OMK részéről készült fordítások dokumentációja az OMK kiadványokban amúgy is rendelkezésre áll az üzemeknek, tehát onnan megrendelhetik az őket érdeklő fordításokat. Viszont az egyéb szervek részéről készült fordítások lemásolására jelenlegi létszámunk mellett nem tudunk vállalkozni, így ez a szolgálat csak a Könnyűipari Minisztérium dolgozóira terjedhet még csak ki. De egyes kutató intézetek saját vagy beszerzett fordításaik jegyzékét az iparág üzemeinek továbbítják.

6. A Könnyűipari Minisztérium Műszaki Könyvtára katalógusait is kiadjuk, időnként, az új szerzeményekkel bővítve. Egy éven belül kiadtuk a könyvtár közgazdasági könyveinek a jegyzékét, továbbá a textilipari szakkatalógust. Előkészület alatt áll a vegyesipari katalógus.

- x -

A Könnyűipari Minisztérium Műszaki Főosztálya felügyeletet gyakorol az üzemi könyvtárak fölött. A múlt évi létszámcsökkentés az előzőleg kiépített könyvtárosi és felügyeleti hálózatot bizonyos mértékben megzavarta. Folyó évi szept. 30-ig ismét helyreállítjuk az iparigazgatósági könyvtárosok hálózatát, amin keresztül tudja majd a minisztériumi Műszaki Könyvtár, mint alközpont, szempontjait érvényesíteni. Az iparági felelősök hálózata mellett az üzemi könyvtárak és könyvtárosok problémáját is rendezni kell. Ahol a fennálló rendelkezések értelmében ez indokolt, ott el kell rendelni függetlenített könyvtárosi beosztások létesítését, szükség esetén rendeleti úton.

A műszaki könyvtáros és dokumentátor fizetésének megta-
karításával egyes vállalatok esetleg önköltségüket csökken-
tik, de nem a népgazdaságra előnyös módon. Az a könyvtáros
és dokumentátor, akinek kötelessége a szükséges könyvek be-
szerzése, aki gondoskodik arról, hogy az érdekeltek megkap-
ják a különböző dokumentációkat, aki megszerzi, és terjesz-
ti is a szükséges fordításokat, nélkülözhetetlen a műszaki

és gazdasági továbbképzés szempontjából, és hiánya káros a jövő érdekét véve figyelembe.

Természetesen, az üzemi könyvtárosnak ezeknek a feladatoknak teljesítéséhez megfelelő általános műveltséggel, bizonyos műszaki ismeretekkel kell bírnia, és át kell tudni tekintenie az iparág egészét.

- x -

Az információs csoport tevékenységének egy másik jelentős része a fordítások körüli munka. Házi fordításokat készít a minisztériumi dolgozók részére a sajtó cikkeiről, vagy szokakikötőmatolja, esetleg szóbelileg tájékoztat. Gondoskodik a csoport a Minisztérium különféle szerveihez érkezett külföldi levelek lefordításáról, prospektusok, szerződések, statisztikai közlemények lefordításáról stb. Ugyancsak a csoport végzi az Iparfejlesztési Főosztály egyes szervei által a baráti államokba küldött levelek azonnal szükséges lefordítását is.

A csoport adminisztrálja nemcsak az Iparfejlesztési Főosztály, de a Minisztérium minden szerve részéről kért fordításokat is, amelyeket az OMK-val vagy az OFFI-val végeztünk. Az egyes szervek a csoporttal közlik fordítási igényüket. Ez azzal a kötelezettséggel jár a csoportra, hogy a lefordíttatni kért cikket - ha az rendelkezésre áll - átnézzé annak megállapítása érdekében, hogy a tartalom fedie-e azt a címet aminek alapján a megrendelést kérték, és van-e olyan mondanivalója, ami a cikk lefordíttatását indokolja. Ha úgy látjuk, hogy a cikk címe alapján a dolgozó nyilván mást várt, mint amit kapna belőle, vagy ha a cikk érdektelen, ezt közöljük a fordítástkérővel, és így megegyeszer megbeszéljük az ügyet.

Az Információs csoport munkakörébe tartozik még a könnyüipar részére biztosított lapelőfizetési és könyvvásárlási devizakerettel való gazdálkodás. A vállalatok nyugati devizát igénylő folyóirat-előfizetési igényeit felülvizsgáljuk abból a szempontból, valóban szükségesek-e azok a vállalat munkájához. Természetesen csak a nyilvánvalóan luxus-jellegű folyóiratok igénylését nem fogadjuk el, egyébként kétségtelenül a vállalat igazgatója hivatott eldönteni, milyen lapok szükségesek munkájuk jó elvégzéséhez. Viszont nem tartottuk jogos igénynek, amikor egy textilgyár drága külföldi bélyeggyűjtési folyóiratot rendelt volna vagy egy másik tömegével foto -szaklapokat... A könyvrendeléseket is mi kezeljük a könnyüipari keret terhére, de ezen a téren még nem volt eset, hogy megtagadtuk volna az engedélyt. Mást, mint

tudományos könyvet még nem rendeltek, és az üzemi könyvtáraknál nem volna helyes-műveltségellenesen-csak a legszűkebb szakmai szükségletet nézni, és mondjuk egy csillagászati könyvet igénylő mérnök kérését azon a címen utasítani vissza, hogy anélkül is egészen jól lehet pamutot szőni. Különösen akkor nem, amikor a könyv-devizakeret összege kielégítő, és a szükségletet fedezi.

Nem volna érdektelen a vállalatok új könyvbeszerzéseit összesíteni és az összesített katalógust a többi gyárak rendelkezésére bocsátani. Erre azonban nincs munkaerő. Függetlenített könyvtárosok hiányában a vállalatok arra sem vállalkoznak, hogy könyvtári katalógusukról másolatot készítsenek, és azt a Könyv- és Könyvtárügyi Minisztérium Műszaki Könyvtárának, mint alközpontnak megküldjék.

A munkaerő hiányában a könyvkiadással való foglalkozást is csökkentenünk kellett, mert az ezzel való minden irányú és alapos foglalkozás egy egész munkaerőt igényelne. Lemondtunk arról, hogy a kéziratokat részleteikben felülvizsgáljuk. Teendőinket arra szorítjuk, hogy javaslatokat tesszünk a könyvkiadóknak könyvek kiadására, -miután előzőleg a műszaki és gazdasági könyvek tematikáját a jelentkező szerzőkkel megtárgyaljuk, - továbbá tanácsokat adunk, és a közérdekű könyvek megjelentetését a Könyv- és Könyvtárügyi Minisztérium Értesítőjében való ismertetéssel is elősegítjük. Kutatási-beszámoló könyv megjelenését pénzügyileg is támogattuk. Lényegileg másra nincs is szükség ezen a téren, a lektorok és felülbírálok nagy számban állanak a kiadók rendelkezésére.

Teljesen megszüntettük külön szakmai lapszemlék nyomdai uton való kiadását, miután ezek kiadásának költségei nem állottak arányban a révükön elérhető haszonnal. E lapszemle előnye az volt, hogy szép kiállítású füzetben összegyűjtve hozott fordításokat. Hátránya volt viszont, hogy a fordítói díjakon kívül e kiadványokat még tekintélyes szakmai szerkesztői, helyettes szerkesztői és még jelentősebb nyomdaköltségek terheltek. Amellett valószínűleg nagyon kevesen voltak, akik e kiadványok minden cikkét elolvasták; a legtöbben csak az őket érdeklő egy vagy két fordítást tanulmányozták.

A szakmai lapszemlék helyett jóval olcsóbb megoldásokat találtunk, amelyek szerintünk kielégítőek lehetnek az adott cél szempontjából.

Igy például a nyomdaipari kutatónak havonta bizonyos keretet bocsátunk rendelkezésre, amelyen belül az intézmény fordításokat rendelhet meg. Az ő feladatuk az, hogy e fordításokat eljuttassák mindazokhoz az iparban, akiket érdekelnék. Felvethetné valaki, hogy így a vállalatok és a mű-

szaki dolgozók rá vannak utalva, hogy azokat a fordításokat olvassák, amiket éppen felajánlanak nekik. De a szakmai lapszemlékben nem az olvasók, hanem egy szerkesztő vagy szerkesztőbizottság válogatta ki, mi jelenik meg a lapban. Bizonyos, hogy nincs lényeges különbség egy esetleges szerkesztőbizottság ítélőképesége és a kutatóintézetek, minisztériumi szakemberek kiválasztása között, már csak azért sem, mert a személyek legtöbbször azonosak...

A nyomdaiparhoz hasonlóan a Papiripari Igazgatóság is rendszeresen közli, mit kíván lefordíttatni, és ennek a kívánságnak eleget teszünk. Összehasonlíthatatlanul olcsóbb a beérkezett fordításokat lemásoltatni és akár minden papírgyárnak megküldeni, mint a nyomdai uton való sokszorosítás, amely a kis példányszám miatt teljesen ésszerűtlen lenne.

Előttünk álló feladat e rendszer teljes, az összes iparágakra való kiépítése és a másolatkészítések megszervezése.

Egy további teendője a csoportnak a dokumentációnak nevezhető tevékenységen túlmenően az információnak egy másik fajtája, az egy-egy témáról beérkezett és beszerzett anyag összefoglaló és kritikai feldolgozása, azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson a minisztériumi vezetésnek feladata minél jobb megoldásában, a minisztériumi dolgozóknak munkájukban, sőt általános érdekű megállapítások útján a könnyűiparral kapcsolatban álló más szervek munkáját is megkönnyítse. Feladata még a csoportnak bizonyos konkrét kérdések tisztázása, amikor erre utasítást kap. A csoport most készít egy összefoglaló dolgozatot a könnyűipari vállalatok külkereskedelmi tevékenységéről és e munka megjavításának lehetséges módszereiről. Tervezi továbbá a csoport más, a világ textiliparával és kereskedelmével kapcsolatos monográfiák elkészítését is.

Persze mindez csak az irodalom alapján történhetik, melyről pedig tudjuk, hogy a valóságnak csak többé-kevésbé éles vagy halovány tükörképe. Ez rávilágít az információs tevékenység egész gyengéjére. A közvetlen szemlélet teljes hiánya mellett csupán a lapok hireire utalva tájékoztatni lenni annak, akitől ezt a tájékoztatottságot elvárják, nem éppen könnyű, és feleslegesen fáradságos is, mert a közvetlen tapasztalattal biztosan megállapítható tendenciát, a tapasztalati élmény által nyújtott meggyőződést nélkülözve sokszor pusztán a hírek alapján kénytelen csak következtetni a tényekre. Munkája így nélkülöző az életszerűséget, és a ciklismertetések különböző kiadványainkban magukban hordják annak veszélyét, hogy rutinszerűen gépies, imamellemmel jellegűekké válnak. A csoport tehát nemcsak a minisztériumi dolgozók

műszaki és gazdasági komplex érdeklődésnek megnyeréséért harcol, de küzd saját gépszerúsége ellen is, hogy életet vigyen egy olyan anyagba, melynek életét csak messziről sejteti.

A csoportnak csak egyszer sikerült nemzetközi kapcsolatot teremtenie annak érdekében, hogy saját látókörét is bővítsse és saját maga is informálódhasson. A csoport vezetője 1956-ban megállapodott a csehszlovák könnyűiparral a kölcsönös tapasztalatcserébe. Ennek a megállapodásnak az alapján egyszer járt is nálunk tavaly, délkeleteurópai tapasztalatcseré körutazása utolsó állomásaként egy csehszlovák könnyűipari információs és dokumentáló szakember. Ismertettük előtte módszereinket, azokból néhány megoldást jónak talált, és mint nálunk is megvalósíthatót feljegyzett. Mintákat kapott tőlünk kiadványainkból is.

Más folytatása az 1956-ban felvett kapcsolatnak nem volt, és nem volt alkalmunk arra sem, hogy továbbfejlesszük a kezdeményezést.

Célunk az, hogy a munkánkban mutatkozó hiányosságokat tőlünk telhetően kiküszöböljük, eljárás-módszereinket egységesítsük, a könnyűipar területén készült minden fordításnak minden termelőüzem részéről való hasznosítását megvalósítsuk, a műszaki és gazdasági tájékoztatást életteljesebbé tegyük, és mindezek technikai előfeltételeit biztosítsuk.

Dr. Kátai Miklós

- x - x - x -